

Felölös szerkesztés:

HALÁSZ IMRE.

Szerkesztőségi iroda:

Franklin-Társulat épületében (egyetem-utca 4).

Kéziratok vissza nem küldetnek.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Szétküldés körüli panaszok a szerkesztőségnek küldendők be.

KÖZÉRDÉK

előfizetési ára:

Egy hóra 1 fnt 80 kr.
Negyedévre 5 " "
Félévre 10 " "
Egy évre 20 " "

Gyűjtőknek minden tíz példányra egy tiszteletpéldány jár.

Budapest, márczius 5.

Mig a központon, az ország fővárosában az új párt- és kormányalakulás kétes örömi mézes hetét éljük, s országvilág azon tanakodik, ki hova szegődik, ki lesz államtitkár és kinek teszik ki a szitét: addig vidéken meglehetősen esendően csaknem észrevétlenül halad az a munka, melynek eredménye hivatva lesz, vagy megbontani, vagy végleg megszilárdítani a dolgok új rendjét. Okunk van felténni, hogy az új kormány sokat vár a választásoktól. Már a választási törvény javaslatainak előterjesztésekor meglehetősen tisztán állott a magyar országgyűlési választások tapasztalt gyakorlati előtti. — hogy az új törvény a Tisza Kálmán pártjának malma alá hajtja a vizet. Az összeírás eddigi eredménye azóta megerősítette a hitet. A választók azon jelentékeny apadása, mely a tiszai tözgyökeres magyar vidékeken beállott, egyáltalában nincs ártalmára az új kormány „szabadelvi” többségének. Ellenkezőleg egy esomó veszedlyes turbulens elem esik ennek folytán kívül a bekezdendő választási actió keretén, mely a szabadelviussal mindenha keveset törődött, a delegatio vagy deputatio scholastikus megkülönböztetéseit sohasem ontotta (verekedésekben) vért, és nem találja, hogy „minden kívánságunk teljesült”, a miért hogy Pöchy T. miniszter. Ennek a népek, mely a választók állandó lajstromából tömegesen kiszorul, csak „Kossuth apánk”, hozza majd a várváart malasztot; en attendant pedig amaz apostolokért emelgeti kipróbált fókását, kik Turin felé tekintgetve nyögik az átkos közönség jármát. A mi tehát ez elemnek kimaradását illeti, — e tekintetben van kilitás a kormány párt erősbödésére. Kérdés marad természetesen a régi balkező és Deák-párt hűsége az új zászlóhoz, mi a kormány tevékenységétől s taktikai tekintetben kétségkívül attól is függ, hogy válogatások és türelmetlenek lesznek-e a fuzionált párt vezetői, vagy pedig a tetemes szám kedvezőtlen, mely egy jelszó alá sorakozik, személt hűnnyak-e az elvek és elmék belső ellentéteire?

Ugy hisszük, az az első ugrászólván brutto összeírás, mely most az országban kevés kivétellel minden kerületben elkészült, az az első ideiglenes lajstrom, melynek anyagát az összeírók küldötték a központi választások elvégzésére, hogy nem tűnünk, ha ennek rovására ismét 10 napi halasztást írunk.

Egy hónapot tüz ki a törvény azon felszólalásokra s az ezen felszólalásokat illetőleg tett észrevételekre, mely az első ideiglenes névjegyzék ellenében emelhető. Ma még csak az összeírások befejezésénél, az ideiglenes lajstromok kinyomtatásánál, a kétszékbe való szétkülöndésnél vagyunk. Az első felszólalások száma ama 30 nap jóformán elfoglalja április havát.

Következik az első felszólalások tárgyalása a központi választmány által (20 nap); ebbeli határozatainak közszemlére való tétele (10 nap); felszólalások beadása s határozatok ellenében: újabb 10 nap. Ha megmondjuk, hogy a határozatok három kategóriája az illetőknek hivatból kézbesítetik s az eke ellen való felszólalás 10 napi határideje csak a tárgyelas kézbesítéstől fogva számítható, úgy nem tűnünk, ha ennek rovására ismét 10 napi halasztást írunk.

Ez újabb felszólalásokat és észrevételeket a központi választmány újabb tárgyalja, megteszi rájuk észrevételeit, s így terjeszti ezen felekezéseket a curához. A törvény erre nem tüz ki szabatos határidőt; de 20 napnyi tartam ismét alig lesz túlzott feltevés. Itt tehát egy harmadfél havi eljárás van törvényileg elszabva, mely betöltendi a május, június hónapokat és júliust körülbelül feléig.

A curia, a városok késeklybéli számu felekezéseivel már jóval korábban megkezdvén munkáját vagy négyötödét hét által tan letárgyalandja a meggyi kerületek névjegyzékét; megküldi a központi választmányoknak, melyek azokat most már végleges rendben megállapítván, körülbelül augusztus végére meg lesz az állandó névjegyzék. Csak úgy, ha mindenki megteszi kötelességét. Az új általános választások s ez szerint szeptember első 10 napjára remélhetők; az országgyűlés megnyitása e hó végnapjaira.

Ha ugyan számításunk összetalál a külső tényezőkre a törvény szakaszaiban nem dekretált és nem is dekretálható buzgalmával, s az új vezérkörök intenióival: Lehet, hogy néhány nappal, egy-két héttel korábban járjuk meg e választások és az országgyűlés megnyitását; aligha hisszük, hogy amál később. Hogy még ezen határidők is megfelelnek-e, s ha igen, mennyiben felelnek a jövődó országgyűlés szükségképi munkaprogramjának, ez oly fontos és nagyérdéki kérdés, hogy fentartjuk magunknak reá adandó alkalommal vizsgatérni.

Ugy értesülünk, hogy a „szabadelvi párt” fényes ovatióval szándékozik megütszteni nagy hazafik Deák Ferenczet. Az egyesült párt, mint ilyen, tisztelet, hódolat s hazafias elismerését kánja kifejezni a nagy hazafi s régi pártvezér iránt. Ez ovatió módja iránt még nincs határozat, de az eszme lelkes felkarolása talál mindenütt.

Az új kormányhoz közel álló képviselő körökben azt beszélik, hogy a kormányának számdéka a budget tárgyalását lehető gyorsan befejezni, hogy a ház a husvét szünidő végett a folyó hó huszadika körül lélelt legalább két hétre felfüggeszesse. A kormány új tagjai ezen szünidőt kizárólag arra fogják fordítani, hogy el nem foglalja a parlamentis teendőket, tárazjuk administatív ügyeinek minden részleteivel tüzetesen és behatóan megismerkedjenek. A husvét utáni parlamentis ülésnek a még hátralévő kisebb horderejű törvényjavaslato tárgyalására fog igénybe vétetni. Képviselő körökben általánosan el van terjedve azon nézet, hogy az országgyűlés legkésőbb május hó első felében fog szüszlattatni.

A „Magyar Politika” ma azt írja, hogy a „Hon” és „Ellenőr”, valamint a „Közérdek” is, föltétlen hievi a kormányt, mely az országgyűlést a központi választmány újabb tárgyalja, megteszi rájuk észrevételeit, s így terjeszti ezen felekezéseket a curához. A törvény erre nem tüz ki szabatos határidőt; de 20 napnyi tartam ismét alig lesz túlzott feltevés. Itt tehát egy harmadfél havi eljárás van törvényileg elszabva, mely betöltendi a május, június hónapokat és júliust körülbelül feléig.

KÖZÉRDÉK
POLITIKAI NAPILAP.

Budapest, szombat, márczius 6.

Kiadó-tulajdonos: HALÁSZ IMRE.

Kiadó-hivatal: Franklin-Társulat épületében (egyetem-utca 4).

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: Helyben és vidékre (Félévre . . . 20 fnt) Negyedévre . . . 5-; Egy évre . . . 10 „; Egy hóra . . . 1-80

Egy szám ára 6 krajczár o. 6. Hirdetések a kiadóhivatal által árjegyzék szerint számítattak.

Percezel Béla ma délután adatta át, a képviselőház új elnökének Ghyezynek, a képviselőház elnökség összes irományait és holnapot fogva az igazságügyminiszterium vezetését és ezen tárca folyó ügyeinek elintézését veendi át.

Budapest főváros főpolgármestere, polgármesterei, a főkapitány (mint városi képviselő), Havas Pál tanácsos, Barna Zsigmond főjegyző, ma déli 12 órakor Tisza belügyminiszterrel tisztelgettek, honnét báró Wenckheim miniszterelnökhoz mentek.

A képviselőházi elnökségtörtént mai szavazás alkalmával azon 297 szavazaton kívül, melyet Ghyezy Kálmán kapott, 1 szavazatot Bánó Győzef nyert, meg pedig épen Ghyezy Kálmántól; László Imre 5 szavazatot kapott, valószínűleg a 48-as párt részéről, — s 14 üres volt, melyek ha jól vagyunk értesülve a függetlenségi párt részéről adattak be.

Uj röpírát. Legközelebb egy röpírát fogja elhagyni a sajtó, mely válasz akar lenni az „Ertük meg egymást” című nemrég megjelent röpíratra. Címe: „Mit közölnék a forradalomnak?” Alkalmunk volt e huszonhárom lapnyi, csinosan írt fizetéskifejelemből végigutni s azt látjuk belőle, hogy a szerző az általa megátadott röpírát összes tartalmára nem reflectál, hanem csak azon egy állítás megcáfolására szokozik, mintha a forradalomnak egyedül következne a beálló röpírálommal s magyarellens reakció lett volna. Szerző ugyanis lelkesültszavakkal utal arra, hogy az 48—49-iki magyar hadsereg mentette meg a nemzet harcos hímereit s becsületét, a mi kétségkívül hatással volt az 1867-ki eredmények létrehozásánál. Az ávil 14-iki nyilatkozat csak korcsosította volt a forradalomnak, nem életképes, törvényes magzata.

Sennyei Pál bárórol a bécsi „Freudenblatt” így nyilatkozik: „Egy conservatív ellenék vezérsege, ez azon szerep, melyet egy hónappal ezelőt a Sennyei-féle beszéd által keltett örömrivalgás közepebe szántunk a nagyetetésű férfiak, midőn a legutóbb szózatot őt mint hivottat miniszterelnököt üdvözölt. Nem eszólunk, ma elfoglalja Sennyei azon helyet, mely megilleti, s az egyesült szabadelvi párt teljes elismeréssel adozik azon lojalitásnak, melylyel az egykori tárnokmester nyíltan állást foglalt. Természetellenes, tehetőség és jellemhez nem méltó helyzetben volt eddig Sennyei báró. De azon pillanatban, midőn hívei számitása szerint a Deák-párt vennékől annak urává kellett volna lennie, nyíltan kijelentette, hogy nincs pártja. S természetével meg nem fért egy idegen pártot ott elfoglalni, a hol taláta. Annál jobb államférfi hieire néve, hogy most alkalma lesz nyílt zászló alatt toborzás és kizárás által hadsereget szervezni. Ez az igaz út, melyen egy Sennyei miniszteré lehet.”

Bécs, márcz. 4. (Eredeti levél.) Azon nem épen valószínűtlen esetben, ha dr. Banhan nem veszi fel újra a kereskedelmi miniszter teendőit, ezen miniszterium valószínűleg gyökeres átalakuláson fog keresztülmenni. Nemesak annyiban, hogy a közlekedési teljesen külön fog választatni s külön miniszter alá rendeltetni — ez intézkedés mindenesetre várható — ha nem abban a tekintetben is, hogy a com-

gletlenségét, s ugyanakkor pártját szélek bocsátá. Jól teszi — nincs semmi kifogásunk ellene. De legyen szabad beszédének részleteire néve mégis némi észrevételeket tenni. Azt mondja, hogy ő és barátai „közös tanácskozásunkat nem tartottunk.” S mi idjárt abból, a mi ezután beszédében, nyomban reá következtek, arról gyözödnünk meg, hogy biz ez a fractio meglehetősen orgánizálva volt, s hogy mult hó 28-án s 29-én s még azután is folytonos tanácskozások voltak.

Azt is mondja Lónyay gr., hogy a b. Sennyeivel való egyesülés „ugy látszik a köztünk (t. i. Lónyay pártja) és Sennyei báró s követői közt létező elvi differentiaák folytán sikerre nem vezetett.” — Mi úgy vagyunk értesülve, hogy ezen „elvi differentiaák” arra reducálódnak, hogy a Sennyei-párt részéről kijelentetett, miszerint szívesen látják mindenkinek belépését, s így idvözik Lónyay grótot és pártihivét is a pártban, de oly előleges tárgyalásokat nem hajlandók folytatni, melyek esetleg a párt actióját fészélyeznek s korlátoznák, s lekötnek bizonyos személyek iránt; szóval Lónyay gr. személyét illetőleg e párt sem bizonyos concessiókra, sem bizonyos megállapodásokra nem volt hajlandó. S hogy ez a tulajdonképeni valóság, s hogy nem „elvi differentiaakon” akadt meg a Lónyay és Sennyei coalitio, bizonyítja maga Lónyay gr. is beszédének egy más részében, a hol mondja, hogy nem szóvetkezhet azokkal, kik „előjtnnek vélték idejét határozott ellenzéki állást elfoglalni. Az utóbbi nem tehettem, mert ha azt teszem, föl kellett volna áldoznom saját meggyözödésem függetlenségét, s a lárendelní nézetemmel talán egy nem mindenben homogén párt határozatainak.”

Említett beszédében Lónyay gróf, nem helyesli a kormány programjában azt sem, hogy a nemzet alkotókészisége való hivkozás csak a későbbi időkre van fentartva. „Örvendtes jelenségnek tekintjük e nyilatkozatot: — de ugy emlékszünk, hogy a budgetvitaknál Lónyay gr. is azok sorában küzdött, kik különféle problematikus javaslatokkal álltak elő — csak hogy az adófellemelés elodáztassék.

Végül még csak egy szerény megjegyzés. „Nem tehetek róla, de az egyes részleteknél is vannak határozott nézetem, mondja Lónyay gr. — A legközelebb megoldandó kérdések közt van két fontos kérdés, a bankkérdés az egyik, — a másik a vám és kereskedelmi szerződés átalakítása, melyekre néve nem ismerem a kormány nézetét, sőt talán még maga a kormány sincs magával tisztába ezek iránt; hogyan rendeljem tehát meggyözödésemet előre alá a többség és az ebből kifolyó kormány nézetének, hogyan kösssem meg e tekintetben is véleményem szabad nyilvánítását?”

Mily kár, hogy e határozott nyilatkozat nem lépett ki Lónyay gr. azon időben, midőn e kérdések megoldása első sorban az ő feladata lett volna.

Az egyik félhivatalos, az „Ellenőr” ma azt írja, hogy „a Közérdek ismét tendenciosus hírekkel igyekszik érdekeltetést kelteni.” S ilyen tendenciosus hírek állítja az egyik félhivatalos azt, hogy Mihálik nevezetűn ki a közmunka miniszteriumhoz államtitkárnak, meggyezze, hogy ez „merő koholmány” nál nem lehet egyéb. „A másik félhivatalos pedig, már t. i. a „Hon” határozottan írja ugyancsak ma, hogy Mihálik lesz a közlekedési miniszteriumnál az államtitkár. Kérjük tehát a két félhivatalos áll szerénységgel, végezzék el ezen ügyet egymás és a közérdek megvédése érdekében.

Az Oceánidák és a Dryadok karai, tisztán női karok. Ezekbe oly fájdalmas hangulat s gyöngéd színevgyület tudott Liszt önteni, mely pártját keresi. A hangzóban néha csak egy-egy légius felsőháztárlást vélünk hallani; majd meg a kétségbeesés és a reménytelenség átka kizér élénk, de mindig oly alakban, mely kizár minden erőszakoskodótól. A zeneköltő magasztos alkotó képességét bámulni leginkább az ily gyöngédül vonású drámai eseteléseknél nyílik alkalom, hol az önmérséklet és a sótté hangulat visszatükrözése kell vállalkozni. Alig lehet enzenben valami találgatás képeznli mint a kar eme szavai megzenésítését:

Oh! jaj nekem Prometheus! Fölzúgattad az ősa újra keblét, És rá szültél vére hullt. Pusztítan áll az istenek fonséges oltára, Bűbájos szent álmok, Az ókor emlékei, Tünderhad: Mind el veszett! Oh! jaj! Irgalmat egy szent tölgy se talál, Egy Dayad sem menekül! Oh! jaj Prometheus!

karra van írva magán finygyessel. Az élet melék gondoljaval daczoló vidám kedély, egyesületen az elmárosított érzés vastagabb színezetével urálja e részletet. Férfas jellegű dallamfűzés s erőteljes harmoniai háttérk emléke s kar hatását. A magánégyezés Kőszegi, Láng, Bogisich, Scherriál urak kiváló szabatossággal emeltek érvényre.

Megkapó drámai erővel s mély hatású harmoniai váltakozásokkal léptek fel a „Tritónok” — s az „alvilágiak” karai. Mint szökecsilló folyamdedek terjednek szét a hanghullámok, melyek sajátságosan jellemző színevgyületet kölcsönöznek e részleteknek s szerzőnek mesteri kidolgozó képességéről s drámai erejéről tesznek bizonyosságot.

desen mást gondolnak az illetők, s inkább megfizetik a bánópénzt, semhogy gazdagabb kívánának lenni az adott szökecsilló báltársának erkölcsi értékével!

„Liszt-együt” Ergeszer Mátyás igazgatása és ritka buzgalmú szakavatott működése mellett oly egyhangú elismerést vívott ki magának ez előadás által, mely nemesak fényesen igazolja az egytel képzettségét, hanem annak művészi reputációját is ama magaslatra emelte, mely méltán megilleti egy oly nagy név után, melyet homlokának visel.

A terem, mely ezuttal a szó szoros értelmében zsufoilaságot megtelt a legdiszesebb közönséggel, a legszebb látványt nyújtotta. Az emelvényen állt a két pompás Bisen-dorfer zongora: az egyik, melyen a mester játszott, díszes, nagy babérokoszuval volt ékesítve. Félkörben az egyes női tagjai ültek mintegy 80-an, innepi öltözékben, s köztük számos, kiváló, úde szép arca, a kellem és lelkesedő mosolyával. A férfiak mintegy 40-en a félkör jobb oldalát foglalták el. Az emelvény alatt zsufoilyokkal taktart asztal állt Bulyovszky néz. assz. számára, ki a prolog-részekt szavonta. Midő Liszt a zongorához ül Sipo An-tallal, ki a második zongoraszert játszott, a zongora és meleg tapsözön fogadta, mely csak akkor csillapult le, midőn a bevezető symphoniai zeneköltemény első hangzata fölzendült. E hosszabb bevezető részlet után, melyben a drámai erő és a szenvedélyek hullámzattal egész viharja nyilatkozik, ismét felzajlott a taps is, s szerző-előadói nem egyszer kellett a zongora mellől fölemelkednie, hogy a közönség hódolatát fogadja.

Az ezután következett énekkarokat — száma néve nyolczat, — ugyanannyi magyarázó prolog eelőzött meg; melyeket Póhl Richard írt, ama alkalomra, midőn e mű legelőször került előadásra szerző vezénylete mellett Weimarban 1850-ben a Herder szobor leleplezésé alkalmával.

Nem édeskes s elandolító dallamok lán-czolata ez, hanem a rohamos fájdalmakat s szenvedéseket a fenéjéző gögőt és fondorlatokat dicsőségesen legyöző emberfelelti kitartás hűmnyuztó visszatükröző oly magas színvonalu zenei dráma, mely minden emelkedett gondolkodásu s érzési hallgató lelkeiben csak a költő intenióival azonos érzületeket képes felkelteni.

A BUDAPESTI ÁRÚ- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE ÁRJEGYZÉSEI.

(HIVATALOS.)

A BÉCSI TŐZSDE ÁRJEGYZÉSEI. 1875. március 4-én.

Table with columns for 'Gabona árak 1875. március 5.', 'Kötvények', 'Borsár', 'Pénz', 'Minta-lista', and 'Borsár'. It lists various market prices and financial data.

Table with columns for 'I. Osztr. államadósság', 'II. Földteremt. köv.', 'III. Magy. közkezesnek', 'IV. Bankrészevények', 'V. Kőtelekési vállalatok', and 'VII. Elsőbbségi kötvények'. It details various types of bonds and securities.

Table with columns for 'VIII. Magánorszjegyek', 'IX. Váltak', and 'Pénzek árfolyama'. It lists exchange rates and other financial metrics.

Advertisement for 'ORTSLEXICON der Länder der ungarischen Krone' by Michael von Kollerffy, Ministerial-Secretär in the Hungarian Statistical Bureau.

Advertisement for 'BUDAPEST fővárosi törvényhatóságának szervezete' by Dr. Baur Ferdinand Christian, detailing the city's administrative structure.

Advertisement for 'Vallás-erkölcsi és társadalmi élet 1848 óta Magyarországon' by Szeremlei Samuel, discussing religious and social life in Hungary.

Advertisement for 'Kereskedelmi tankönyvek' (Commercial Textbooks) by Kärner János, covering topics like accounting and trade.

Advertisement for 'Kereskedelmi tankönyvek' (Commercial Textbooks) by Kärner János, covering topics like accounting and trade.

Advertisement for 'Kereskedelmi tankönyvek' (Commercial Textbooks) by Kärner János, covering topics like accounting and trade.

Advertisement for 'Magyar fenytő törvénykönyve' by Szlemenits Pál, a legal text on Hungarian criminal law.

Advertisement for 'Magyar fenytő törvénykönyve' by Szlemenits Pál, a legal text on Hungarian criminal law.

Advertisement for 'Magyar fenytő törvénykönyve' by Szlemenits Pál, a legal text on Hungarian criminal law.

Advertisement for 'PÖT-SZOTÁR SUPPLEMENT-LEXIKON' by Dr. Ballagi Mór and Prof. Dr. Moriz Ballagi, a German-Hungarian dictionary.

Advertisement for 'Kereskedelmi tankönyvek' (Commercial Textbooks) by Kärner János, covering topics like accounting and trade.

Advertisement for 'IRÁLYTAN' by Strackerjan Frigyes Antal and Gyulai Béla, a book on business and trade.

Vertical text on the far right edge of the page, including the word 'Első év' at the top and 'Bud' at the bottom.